

Memo

Datum

4 augustus 2025

Zaaknummer

-

Blad

1 van 3

Aan

5.1.2e 2e

Kopie aan

-

Van

5.1.2 5.1.2e

Juridische zaken

Onderwerp

Bescherming oude bosgroeiplaatsen

Deze memo geeft de interpretatie van JZ weer over de (verplichte) bescherming van oude bosgroeiplaatsen buiten GNN/N2000.

Huidige bescherming in Omgevingsverordening

In Gelderland zijn oude bosgroeiplaatsen beschermd in de omgevingsverordening onder het regime van houtopstanden¹. Voor houtopstanden die vallen onder het beschermingsregime geldt een meld- en herplantplicht. Onder herplant wordt verstaan het herplanten van een gekapte houtopstand op dezelfde locatie. Bij maatwerkvoorschrift *kan* een toestemming worden gegeven om op een andere plek terug te planten. Deze toestemming wordt *NIET* gegeven als de houtopstand op een plek staat waar een oude bosgroeiplaats ligt (artikel 7.27 OVG).

Een oude bosgroeiplaats heeft bescherming op grond van bovenstaande als deze (7.27 lid 2 onder g):

- Is aangewezen op de bij de omgevingsverordening gevoegde kaart;
- Het landgebruik op deze plek sinds 1832 zonder onderbrekingen uit bos heeft bestaan.

Europeesrechtelijke bescherming oude bosgroeiplaatsen.

In de Europeesrechtelijke bescherming staat de bescherming van habitattypen² centraal. Een 'oude bosgroeiplaats' zoals wij deze definiëren in de OVG is niet opgenomen als te beschermen habitatype in de Habitatrictlijn (HRL), Vogelrichtlijn (VRL) of Natuurherstelverordening (NHV). Er volgt dus *geen één* op één toe te passen beschermingsregime uit de Europese regelgeving die overeenkomt met hoe wij oude bosgroeiplaatsen hebben aangewezen en beschermd.

Een oude bosgroeiplaats kan wel (deels) bestaan uit een habitatype die wordt genoemd in de HRL/VRL/NHV. Naar verwachting zullen de oude bosgroeiplaatsen met kwalificerende habitattypen binnen GNN of Natura 2000 liggen. Wij kunnen geen ecologische uitspraken doen over hoe vaak dit voorkomt. Voor deze situaties betekent dit het volgende voor de bescherming:

¹ Het beschermingsregime is gekoppeld aan afdeling 11.3 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Oude bosgroeiplaatsen die niet onder het regime van 'houtopstanden' vallen zijn bijvoorbeeld niet beschermd, bijvoorbeeld als de houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap van een gemeente vallen.

² Een habitatype is een bepaald type ecosysteem met kenmerkende eigenschappen, dat beschermd is op grond van de Habitatrictlijn.

Datum

4 augustus 2025

Zaaknummer

Blad

2 van 3

Bescherming op grond van VRL/HRL

Op basis van de VRL/HRL geldt een vergunningenregime voor activiteiten die significante gevolgen kunnen hebben voor de habitattypen binnen N2000 gebieden. Dit is geïmplementeerd in de omgevingswet (5.1 OW). Deze vergunningplicht geldt dus niet voor habitattypen buiten N2000, het aantasten van kwalificerende habitattypen buiten N2000 is niet beschermd op basis van het vergunningenregime uit VRL/HRL en de OW.

De HRL mist een expliciete opdracht voor de lidstaat om maatregelen te treffen voor het realiseren van een gunstige staat van instandhouding buiten N2000. Wel zou je kunnen aannemen dat er een algemene verplichting geldt voor het behouden en beheren van kwalificerende habitattypes, ook buiten N2000. Een dergelijk algemene verplichting is ook opgenomen in artikel 2.18 lid g onder 1 OW³. Deze algemene verplichting is echter niet verbonden aan een vergunningplicht of andere verbodsbepalingen die verbieden een habitatype buiten N2000 aan te tasten.

Bescherming op grond van NHV

De Natuurherstelverordening bevat verplichtingen om (ook buiten) N2000 gebieden maatregelen te nemen om beschermde habitattypen in een goede toestand te brengen. In 2030 moet voor 30% van de aangewezen habitattypen die niet in goede toestand verkeren maatregelen worden genomen⁴. Er rust een inspanningsverplichting op de lidstaat om de kwaliteit van deze habitattypen te verbeteren en verslechtering te voorkomen.

Op dit moment wordt op Rijksniveau gewerkt aan een nationaal herstelplan. Dit plan bevat o.a. een inzicht in de staat van instandhouding van de te beschermen habitattypen en geplande herstelmaatregelen. Dit nationale herstelplan moet in concept op 1 september 2026 zijn ingediend bij de Europese Commissie.

De NHV is nog niet geïmplementeerd in nationale wetgeving en de taken uit de NHV zijn ook nog niet provinciaal belegd. De NHV bevat geen 'vergunningenstelsel' zoals deze wel uit de HRL/VRL volgt. Indien er nu kwalificerende habitattypen verloren gaan, zul je te zijner tijd meer maatregelen moeten nemen om te kunnen voldoen aan de NHV.

Bescherming op grond van het Besluit activiteiten leefomgeving afdeling 11.3 – Activiteiten die houtopstanden betreffen

De omgevingswet kent verschillende beschermingsregimes die zien op het onderdeel natuur. Denk aan gebiedsbescherming, soortenbescherming en regels met betrekking tot het vellen van houtopstanden. Deze memo richt zich enkel op de regels met betrekking tot het vellen van houtopstanden omdat in de omgevingsverordening het beschermingsregime voor oude bosgroeiplaatsen daarop is gebaseerd, hieraan nadere invulling is gegeven.

³ Bij het provinciebestuur berusten, naast de elders in deze wet en op grond van andere wetten aan dat bestuur toegedeelde taken voor de fysieke leefomgeving, de volgende taken: het behoud of herstel van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen, van hun biotopen en habitats, en van in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, in overeenstemming met de internationaalrechtelijke verplichtingen

⁴ In 2040 voor minstens 60% in 2050 voor minstens 90%

Datum

4 augustus 2025

Zaaknummer**Blad**

3 van 3

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn geen regels opgenomen die verplichten een beschermingsregime voor oude bosgroeiplaatsen in te stellen. Het Bal biedt de *mogelijkheid* om bij omgevingsverordening nadere eisen te stellen waaraan moet worden voldaan voordat kan worden overgegaan tot herplant op een andere locatie⁵. In de omgevingsverordening zijn deze eisen o.a. ingevuld door het beschermingsregime van oude bosgroeiplaatsen. Er is voor het vellen van houtopstanden in het Bal wel een specifieke zorgplicht⁶ opgenomen, maar deze verplicht niet tot het instellen van een beschermingsregime

Concluderend

Op dit moment geldt er geen beschermingsregime, of een verplichting om een beschermingsregime te implementeren, voor oude bosgroeiplaatsen buiten Natura 2000 of GNN op basis van Europese en nationale regelgeving. Kwalificerende habitattypen buiten N2000/GNN zijn ook niet direct Europees beschermd met een vergunningstelsel, het vernietigen van genoemde habitattypen buiten GNN/N2000 kan er wel toe leiden dat er later zwaardere herstelmaatregelen moeten worden genomen.

⁵ Zie artikel 11.130 Bal

⁶ Artikel 11.116 Bal